

PRZEGŁAD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN
WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok III

Warszawa, piątek 18 maja 1928 r.

Nr. 14 (113)

TREŚĆ: Sprawy polskie: Sytuacja gospodarcza Polski. — Rokowania polsko-litewskie. — Zagadnienia ogólne: Pakt o wyłączenie wojny. — Sytuacja polityczna w Europie środkowej. — Proces inżynierów Donbas'u. — Sytuacja polityczna na Bałkanach. — **Notatki i informacje:** Różne. — Artykuły nieuwzględnione.

W DODATKU: Przegląd prasy Z. S. R. R. i emigracji rosyjskiej.

SPRAWY POLSKIE.

SYTUACJA GOSPODARCZA POLSKI.

L'Europe Nouvelle, 12.V. w obsz. art. inż. B. Malinowskiego omawia rozwój eksportu węgla polskiego drogą morską. Po przedstawieniu przyczyn, które kierowały węgiel polski na tę drogę oraz trudności, jakie w tym względzie mieli do przezwyciężenia przemysłowcy i rząd polski, autor w trzech liczbach ujmuje fazy rozwoju morskiego eksportu węgla; a mianowicie r. 1925 — 785 tys. tonn, r. 1926 — 3.845 tys., r. 1927 — 5.088 tys. „Postęp ten — pisze autor — skuteczniony w ciągu 2½ lat oznacza nowy fakt w światowej historii węgla. Jest on jeszcze bardziej zdumiewający, jeśli zbadać osiągnięte rezultaty z punktu widzenia importu“. W r. 1927 Polska dostarczyła 51% ogólnego importu węgla do Szwecji, 40% — Danji, 90% — Łotwy i t. d. Kapitałnego znaczenia dla Polski — eksport węglowy morski ma znaczenie i dla całego życia gospodarczego Europy. Już eksport lądowy wystarczyłby, by zaliczyć Polskę do najważniejszych krajów węglowych Europy, rozmiary jej wywozu morskiego podnoszą Polskę do poziomu jednego z trzech głównych kontrahentów (Anglja, Niemcy — dwaj inni), od których w bliskiej zapewne przyszłości zależne będzie zawarcie europejskiego porozumienia węglowego.

The Manchester Guardian, 11.V. w kor. z Berlina pisze o europejskiej rywalizacji węglowej. Omawiając stan przemysłu węglowego w Niemczech, autor pisze, że przemysł polski pragnie już pewnego odprężenia w walce prowadzonej na rynkach skandynawskich przeciwko węglowi polskiemu. Polacy wyrażają nadzieję, iż widoki anglo-niemiecko-polskiego porozumienia węglowego w niedługim czasie staną się bardziej pomyślne.

The Daily Telegraph 14.V. zamieszcza w dziale ekonomicznym streszczenie drugiego kwartalnego

sprawozdania Dewey'a p. nagł. „Poland's budget surplus. Poland's economic progress“.

ROKOWANIA POLSKO-LITEWSKIE.

The Times, 14.V. Kor. z Warszawy, omawiając rokowania w Kownie, pisze, że o ile wyniki prac komisji ekonomicznej i prawniczej nie będą bardziej pomyślne to wydaje się, iż niema innej alternatywy, jak ponowne zwrócenie się do Ligi Narodów.

Dyskusje w sprawie odszkodowań nie dały żadnego wyniku, prócz straty czasu.

L'Humanite, 16.V. składa na Polskę winę niepowodzenia ostatniej konferencji polsko-litewskiej. Dziennik dopatruje się w tem intryg, uknutyh przeciwko rządowi sowietów przy udziale Anglji, Francji i Polski. Litwa może stać się powodem krwawego starcia, do którego prowadzą Anglja i Francja wspólnie z Polską. Jedyne ratunek dla Litwy — kończy dziennik — to zrzucić rządy Smetony i Waldemarasa i ustanowić republikę sowiecką.

L'Independance Belge, 16.V. pisze, że jeżeli Kowno odrzuciło propozycje polskie zawarcia paktu nieagresji, dowodzi to, że musi ono mieć zapewnienia ze strony Moskwy i Berlina, co do przyszłości układu, który zadowoli Litwę ze szkodą Polski. Trudno przypuszczać inaczej wobec lekceważenia przez Litwę wskazówek Ligi Narodów i obraźliwego postępowania względem Polski. Stan wojenny, istniejący pomiędzy Polską a Litwą, podtrzymywany jest przez Kowno, które wysuwa żądania niemożliwe, np. Wilna, choć Rada Ligi Narodów zdecydowała już tę kwestję na korzyść Polski.

Dziennik wyraża zdziwienie, że kraj, należący do Ligi Narodów nie liczy się z jej duchem, a ponadto staje się kraj ten niebezpieczny dla pokoju europejskiego.

PRACIA PRACY ZAGRAZNIENIA

WYDZIAŁ PRACY
WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY
WYDZIAŁ PRACY
WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY
WYDZIAŁ PRACY
WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY
WYDZIAŁ PRACY
WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY
WYDZIAŁ PRACY
WYDZIAŁ PRACY

WYDZIAŁ PRACY
WYDZIAŁ PRACY
WYDZIAŁ PRACY

ZAGADNIENIA OGÓLNE.

PAKT O WYLĄCZENIE WOJNY.

The Observer 13.V zamieszcza obszerny art. Garvin'a o propozycjach Kellogg'a. „Po mowie Chamberlain'a niema wątpliwości, iż plan amerykański zostanie przeprowadzony przez 5 z pośród 6-iu mocarstw, prowadzących rokowania — pisze autor“. — Nie chce on nawet przypuszczać, by Francja mogła popełnić błąd nie do naprawienia, zostając na ubo-
czu. Zasadą niezmienną narodów brytyjskich jest postawienie na pierwszym planie dobrych stosunków z narodem amerykańskim i wyeliminowanie możliwości wojny. Jest rzeczą niezmiernie ważną — podkreśla autor — by państwa w Europie i Azji zrozumiały, iż zasada ta jest trwała i nie może być zmieniona. Polityka kontynentalna W. Brytanji oraz jej sytuacja w Lidze jest podporządkowana celowi utrzymania dobrych stosunków ze Stanami Zjednoczonymi w sposób nie pozostawiający żadnej dwuznaczności. Autor wyraża nadzieję, że Poincare i Briand zdadzą sobie sprawę, iż w nowych warunkach rzeczywistą podstawą bezpieczeństwa francuskiego jest przyjaźń ze Stanami Zjednoczonymi. W zakończeniu autor podkreśla, iż demokratyczna opinja Imperjum Brytyjskiego wypowiada się bez wszelkich zastrzeżeń za zasadą „wyrzeczenia się wojny“ w sensie propozycji Kellogg'a. Plan amerykański pod żadnym względem nie jest wrogi dla Ligi, lecz jest konieczny, jako podwójne zabezpieczenie. Jakkolwiek system pokojowy z udziałem Ameryki będzie daleko silniejszy od każdego systemu bez jej udziału.

Observer 13.V podaje wiadomość, że projekt Kellogga nie wzbudził entuzjazmu w Australji, gdzie uważają, iż jest on w związku z bliską kampanją wyborczą prezydenta w Ameryce. Jednakże rząd australijski udzieli poparcia paktowi, o ile będzie przyjęty przez rząd W. Brytanji i innych dominjów, oraz pod warunkiem, że traktat nie będzie sprzeczny z zobowiązaniami Australji, jako członka Ligi Narodów i Commonwealth. Przedewszystkiem jednak rząd australijski chce pewności, że traktat nie będzie zawierał powrotu do arbitrażu dla spraw suwerenności j. np. w dziedzinie imigracji. Australja żąda nie tylko utrzymania prawa kontroli nad emigracją lecz również uznania, na równi z doktryną Monroego, nieetykalności polityki t. zw. „Białej Australji“. Tylko w razie uwzględnienia tych postulatów, Australja udzieli poparcia projektowi Kellogga.

Le Petit Parisien 14.V streszcza obszernie powyższy artykuł.

L'Echo de Paris 13.V w art. Pertinaxa pisze: Po mowie wygłoszonej w Izbie, nie ulega już wątpliwości, jaka będzie odpowiedź W. Brytanji na projekt Kellogga. Rozumowanie, jakie pociąga Foreign Office i większą część opinji publicznej w Anglii, jest takie: „Grozi nam rywalizacja Ameryki. Składinąd, gwarancje pokojowe zawarte w pakcie genewskim i lokareńskim, nie przypadają nam do gustu. Zrobimy co możemy, aby uratować pozycję Brianda, zalecimy małe kompromisy, (jak np. konferencja prawników), które natychmiast porzucimy, jeżeli nie będą się podobaly Kelloggowi. Zdarza się sposobność przysłużenia Ameryce, nie zaniebujmy jej, choćby na tem

miał ucierpieć pakt genewski lub lokareński. „Taka jest myśl przewodnia Foreign Office i dużej większości Anglików. My — pisze Pertinax — musimy ponosić konsekwencje naszej głupoty. Zainicjowano całą sprawę, aby zbliżyć Amerykę z Francją, tymczasem zarysowuje się zbliżenie Ameryki z Anglią, a Francja pozostaje odosobniona.

Nigdy nie wierzyliśmy w skuteczność działań Ligi Narodów, ale teraz obawiamy się, że pakt Kellogga, jako jedyny skutek będzie miał wzbudzenie opinji publicznej w Ameryce i W. Brytanji przeciw sojuszm tak słabym i niedostatecznym, a które uzyskalimy z takim trudem. Poza tem, doznajemy upokorzenia: jednocześnie z projektem Kellogga przesłany był wielkim mocarstwom kontr-projekt Brianda; na tamten odpowiedziano, na francuski dotąd jeszcze nie.

Il Popolo d'Italia 13.V w korespondencji z Londynu wspomina o artykule „Observera“ i dodaje, że to, co najbardziej niepokoi angielskich komentatorów paktu amerykańskiego, to postawa Francji. Polityka Brianda spowodowała kłopoty dla Francji, gdyż opinja publiczna w Anglii jest teraz bliższa Niemcom niż Francji, i zaczyna spoglądać podejrzliwie na systematy sojuszków zawartych przez tę ostatnią w całej Europie. Przypuszczenia najpoważniejszych Anglików można streścić w ten sposób, że spodziewają się oni kompletnego przystąpienia Francji do propozycji amerykańskich, ale i w przeciwnym razie W. Brytanja i inne mocarstwa europejskie przystąpią do projektów amerykańskich. Francji grozi niebezpieczeństwo odosobnienia.

SYTUACJA POLITYCZNA W EUROPIE ŚRODKOWEJ.

The Daily Telegraph, 14.V. Kor. dypl. pisze o głębokim zainteresowaniu kół politycznych projektowaną wizytą Benesa do Berlina.

Po wewnętrznym pojednaniu Czechów i Niemców w Czechosłowacji nastąpiło zbliżenie pomiędzy Pragą i Berlinem z jednej strony a Pragą i Wiedniem z drugiej. Autor przypomina, że podczas ostatniego sporu włosko-niemieckiego w związku z traktowaniem mniejszości w Południowym Tyrolu, czechosłowacka opinja uszeregowala się łącznie z Niemcami i Austrią przeciwko Włochom. Benesz pragnie doprowadzić do paktu o nieagresji pomiędzy Czechosłowacją i Węgrami. Zadanie to jest b. trudne i prawie niemożliwe w obecnych warunkach. Autor przypuszcza, że Benesz będzie się starał o pozyskanie dla tego planu poparcia, bądź dyplomacji niemieckiej, bądź też lewicy, zważywszy na to, iż Berlin posiada poważne wpływy w Budapeszcie.

Na tem Praga opiera swe nadzieje na zmniejszenie w przyszłości wpływów włoskich w Budapeszcie. W chwili obecnej jednak Węgrzy będą raczej słuchać rad włoskich niż niemieckich.

The Daily Mail, 14.V. Kor. z Budapesztu informuje o ogromnych przygotowaniach na Węgrzech w związku z nadchodzącą wizytą syna Lorda Rothermere'a: Węgry w ten sposób chcą wyrazić swą wdzię-

czność za działalność Lorda Rothermere'a w kierunku przeprowadzenia rewizji Traktatu w Trianon.

The Daily Mail, 10.V. Zamieszcza art. Sir Percival Phillipsa, o sytuacji w Besarabji. Autor pisze, że często mówi się o Rumunji, jako o przedmurzu bolszewizmu. Zdanie to jednak nie jest podzielane ogólnie. Niektórzy rzeczoznawcy twierdzą nawet, że gdyby Sowiety spróbowały odebrać swe dawne terytorjum, to nie napotkałyby na poważny opór. Garnizon rumuński nie jest zdolny przedsięwziąć silnej obrony i wycofałby się zapewne do dawnej granicy.

Besarabja jest b. niezadowolona ze swego doświadczenia pod rządami bukareszteńskimi, i pragnie mieć swój własny rząd.

Berliner Tageblatt, 15.V. Koresp. z Bukaresztu pisze, że—według tamtejszej prasy—konferencja Małej Ententy została odroczone na życzenie Jugosławji, lecz Czechosłowacji. Rumunji właśnie zależałoby na tem, aby Konferencja odbyła się przed sesją Rady Ligi Nar., ale min. Beneszowi udało się uzyskać odroczenie do połowy czerwca.

L'Action Française, 12.V. podaje z Budapesztu oświadczenie min. wojny, który powiedział m. inn., że rząd, wraz z całym narodem sądzi, że granice Węgier, z punktu widzenia militarnego, nie mogą być wiecznie utrzymywane. „Niech panowie z Genewy, — powiedział minister — wypełnią zobowiązania rozbrojeniowe, tak, jak, je wypełniają Węgry, gdyż inaczej zobowiązania, narzucone Węgrom, nie będą mogły ich wiązać nadal“.

Gazette de Lausanne, 14.V. w art. wst. (M. Muret'a) pisze, że trudno zdać sobie sprawę dokładnie z całego zajścia londyńskiego z ks. Karolem. Nie jest wyłączone, że lord Rothermere i jego przyjaciele węgierscy maczali w tem palce. Powrót Karola do Rumunji wywołałby napewno rozruchy, a Węgry skorzystałyby z tego, aby przeprowadzić małą kampanję w sprawie granic. Obecny rząd rumuński ma słuszość, walcząc przeciw niebezpiecznej opozycji Maniu, i zadaniem jego jest wytrwać na swem stanowisku, gdyż wydałby kraj na łup awantur, gdyby uległ naciskowi Maniu.

PROCES INŻYNIERÓW DONBAS'U.

Deutsche Allg. Ztg. 12.V pisze, że nawet gdyby rzekome przekupywanie sowieckich przedsiębiorstw, za pośrednictwem prywatnych firm niemieckich przez francuski przemysł i polskie Ministerstwo Spr. Wojsk. było faktem wiarygodnym, jak to zeznają świadkowie w procesie donieckim, to przecież zupełnie niejasny jest podsuwany przez Sowiety związek między rzekomym przekupywaniem prywatnych firm niemieckich a kursem zagranicznej polityki Niemiec.

Dziennik podkreśla, że trudno odgadnąć, do czego zmierza kampanja prasy sowieckiej, która przecież nosi tylko oficjalny charakter, a która występuje ponownie z niesłychanymi podejrzeniami firm niemieckich. Nie zgadza się to z przyjętymi na zachodzie zwyczajami, żeby w świat rzucać tego rodzaju nieudowodnione podejrzenia przed rozpoczęciem przewodu sądowego. Jest to nowym dowodem, że między bolszewizmem a uznawanymi w świecie zasadami istnieje ogromna przepaść.

Tägliche Rundschau 15.V polemizuje z twierdzeniami „*Ekonom. Żizni*“, która pisała, że sprawozdawcy pism niemieckich już więcej nie zaprzeczają faktu przekupywania inżynierów przez firmy niemieckie, a tylko powątpiewają w świadomy ich udział w sabotażu, i pisze z tego powodu, że takie twierdzenia poważnego zkadinał pisma są najlepszym dowodem, w jaki to sposób Moskwa zamierza prowadzić proces i jak go wykorzystuje. Prawdą jest — pisze dziennik — że większość dzienników berlińskich napiętnowała sowieckie oskarżenia, jako głupie i złośliwe, których się używa do ukrycia całkowitej bezpodstawności oskarżenia inżynierów niemieckich.

The Times 14.V. Kor. z Paryża informuje, iż według nieurzędowych wiadomości francuski ambasador w Moskwie oraz poseł polski wspólnie złożyli formalny protest u rządu sowieckiego przeciwko zarzutom o współudziale tych krajów w „spisku“ Donieckim.

The Manchester Guardian 10.V w art. wst., omawiając zarzuty, skierowane przeciwko inżynierom „A. E. G.“ w okręgu Donieckim, pisze, że są one absurdalne. Powody takiego postępowania są natury psychologicznej i politycznej i mają na celu wykazanie, że republika sowiecka z wewnątrz i zewnątrz zagrożona jest „imperjalistyczną ofensywą“ i „kontrrewolucją“.

The Daily Telegraph 15.V. Kor. z Rygi pisze, że, gdy procesy katolików w Sowietach miały głównie na celu wywołanie nienawiści ludności przeciwko Polsce, to obecny proces inżynierów zmierza do wykazania, że ci ostatni a nie sowieccy urzędnicy przedsiębiorstwa odpowiedzialni są za straszne warunki pracy w przemyśle węglowym oraz w innych gałęziach przemysłu.

SYTUACJA POLITYCZNA NA BAŁKANACH.

Bashkini Kombëtar, 11.V. (Wiedeń) pisze z powodu interpelacji jugosłowiańskiej w sprawie stosunków włosko-albańskich, że według nadeszłych bezpośrednio z Albanji wiadomości Włochy wywierają na Achmeda Zogu wielki nacisk, aby zawarł unję celną z Włochami. Pismo zaznacza, że usunięcie z granicy albańsko-jugosłowiańskiej strażników celnych albańskich i zastąpienie ich włoskimi żołnierzami przesunęłoby o kilkaset kilometrów naprzód linię agresywną Włoch przeciwko Jugosławji i wogóle całemu Bałkanowi i byłoby okrażeniem wszystkich sił zbrojnych Albanji.

Pismo zwraca uwagę Ligi Nar. na ten fakt i podkreśla, że przemilczanie zagadnienia — jak się to dzieje w tym wypadku — nie oznacza bynajmniej jego załatwienia.

The Daily Telegraph, 12.V. Kor. z Aten pisze o rokowaniach grecko-tureckich. Podobno rząd nalega, by wszystkie sporne kwestje zostały uregulowane przed podpisaniem traktatu z Turcją lub conajmniej, by Turcja zgodziła się na arbitraż we wszystkich nieporozumieniach, które mogą powstać po podpisaniu paktu. Rząd grecki nie byłby przeciwny podpisaniu przedtem traktatu włosko-tureckiego, ponieważ taki traktat byłby gwarancją utrzymania pokoju na Bliskim Wschodzie.

The Daily Herald, 12.V. Kor. dypl. pisze, że w rokowaniach Mussoliniego zmierzających do porozumienia włosko-grecko-tureckiego nastąpiło pewne zatamowanie z powodu nalegania Grecji, by wszyst-

kie nieporozumienia z Turcją zostały uregulowane przed podpisaniem traktatu. — Autor przypuszcza, że trudność ta zostanie usunięta w przeciągu kilku tygodni.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

The Daily Telegraph 12.V. Kor. dypl. uważa za rzecz dziwną, iż urzędowe koła brytyjskie nie otrzymały potwierdzenia wiadomości co do odezwy Czang-Tso-Lina, wzywającej do zaprzestania walk pomiędzy Północą i Południem. Zastanawiano się również, czy nie była ta balonem próbnym ze strony Pekinu.

Żądanie rządu Nankinu co do interwencji Ligi Nar. zapewne nie znajdzie poparcia ani w Genewie, ani w Waszyngtonie. Rząd Nankinu nie jest uznany ani przez Mocarstwa ani przez Ligę i nie posiada delegata w Genewie.

The Observer 13.V. Kor. dypl. informuje o przybyciu do Londynu ministra sprawiedliwości rządu nankińskiego. Przybył on w celu omówienia z politycznymi i przemysłowymi przywódcami W. Brytanji problemu rekonstrukcji Chin po zakończeniu wojny domowej, co zdaniem jego jest nieuniknione.

Frankfurter Ztg. 10.V, nawiązując do poruszonej ostatnio sprawy Serbów łużyckich i artykułów Adolfa Czernego, zaznacza, że Niemcy — jakoby — nauczyli się lepszej uprawy roli, lepszego budownictwa i t. p. Niemcy wobec Łużyczan dadzą się porównać do wieloskibowca wobec sochy drewnianej, i tak sam stosunek zachodzi między językiem niemieckim, będącym językiem światowym, a językiem łużyckim. Autor tłumaczy sobie brak przyrostu nauczycieli Łużyczan tem, że nikt nie chce zostać na głuchej wsi.

Die Menschheit 11.V pisze o Niemczech w Polsce z powodu ukazania się książki Z. Stolarskiego w tej sprawie. Pismo podkreśla tolerancyjność Polski w stosunku do obcych narodowości, czego dowodem jest liberalna Konstytucja 3 Maja 1791 r. Zaznacza dalej, że niemiecki rząd sam jest temu winien, iż niemieccy urzędnicy, stanowiący w Poznańskim większość elementu niemieckiego, musieli je opuścić, gdyż za ich pozostawienie rząd zażądał rewizji granic, na co przecież Polska nie mogła się zgodzić. Szkolnictwo niemieckie w Polsce przedstawia obraz pocieszający i spełnia dobrze swoją rolę. Mniejszość niemiecka ma zabezpieczone swoje prawa w dziedzinie prawodawczej, religijnej, politycznej.

Deutsche Allg. Ztg. 16. pisze, że Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze zakupiło cztery aparaty Fokera w Holandji, gdyż do ostatniej chwili polskie Ministerstwo Spraw Wojsk. nie wydało koncesji i tem samem zabroniło nabywania aparatów Junkersa.

Berliner Tageblatt 17.V. Koresp. z Belgradu pisze, że przywiązują tutaj szczególne znaczenie wymianie not ratyfikacyjnych traktatu przyjaźni i rozejmczego między Polską a Jugosławją. Podróż min. Zaleskiego prasa włoska uważała za odwrócenie się Polski od Małej Ententy, wobec tego min. Zaleski

miał prosić rząd jugosłowiański o przeprowadzenie ratyfikacji traktatu, podpisanego jeszcze w 1925 r. w Genewie, aby uniknąć nieporozumień.

Le Quotidien 13.V zwraca uwagę na bliskie wybory prezydenta Stanów Zjednoczonych i dodaje, że Coolidge wyraził życzenie powrotu do życia prywatnego. Wszystkie dane przemawiają za tem, że Hoover będzie kandydatem republikańskim. Kandydatura Smith'a, gubernatora Nowego Yorku, otrzymała najwięcej głosów w stronnictwie demokratycznym. Jest on katolikiem, a to mogłoby mu szkodzić w kraju przeważnie protestanckim. Jednakże niektórzy przewidują, że walka między Hooverem a Smithem będzie zacięłą.

Le Petit Parisien 14.V podaje wiadomość o parafowaniu tekstu konwencji handlowej francusko-austrjackiej. Konwencja ta oparta jest na zasadzie największego uprzywilejowania.

Il Popolo d'Italia 12.V donosi, że według statystyki na 31 grudnia r. u. wynika, iż marynarka włoska zajmuje czwarte miejsce w świecie. Pierwsze miejsce przyjada Anglii, drugie — Stanom Zjedn., trzecie — Japonji. Następnie idzie francuska i norweska.

Handlowa flota włoska powiększyła się o 242—276 tys. ton w ciągu roku 1926/27.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

The Times 10.V. North Africa to-day (o wynikach administracji francuskiej).

The Daily Herald 12.V. In India to-day.

The Manchester Guardian 11.V. The Kellogg Peace Plan.

The Observer 13.V. Ramsay Mac Donald. Europe and its human surplus.

***

Deutsche Allg. Ztg. 15.V. Dr. Fischer M. Die Anklage im Donezprozess.

Deutsche Tageszeitung 14.V. Neuer Kurs in der russischen Agrarpolitik.

Germania 15.V. Der Appel an das Weltgewissen (rządu w Nankinie).

Neue Freie Presse 12.V. Lloyd George D. Der Kampf um die Macht am Nil.

***

La Tribuna 10.V. Ancora imperialismo. (stos. japońsko-chińskie).

Il Popolo d'Italia 9.V. Dopo il Congresso.

***

Gazette de Lausanne 10.V. Politique mexicaine.

Journal de Genève 11.V. Les rapports franco-allemands.

Le Milliet 12.V. Mahmoud. Les chaînes de l'Esclavage (o praworządności w Turcji).

